

Gfv.VII.30.160/2013/8. szám

A Kúria, mint felülvizsgálati bíróság a dr. Tarr Imre ügyvéd által képviselt **P.** Zártkörűen Működő Részvénytársaság felperesnek a dr. Kovács Kázmér ügyvéd által képviselt **R.** Zártkörűen Működő Részvénytársaság alperes ellen, kártérítés iránt a Fővárosi Törvényszéken 7.G.40.163/2012. számon folyt perében, a Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.515/2012/13. számú ítélete ellen a felperes által 22. sorszámon előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján indult felülvizsgálati eljárásban, - tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 2.500.000 (Kettőmillió-ötszázezer) Ft eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az alperes és a **C.** cégcsoport - egyebek mellett a **C.** Kft., a **F.** Rt. - között létrejött megállapodások alapján az alperes különböző hitelműveleteket végzett 12.500.000.000 Ft limitösszeg erejéig.

2005. február 24-én az alperes, valamint a **C.** Kft. és más, a cégcsoporthoz tartozó kötelezettek három közjegyzői okiratba foglaltan megállapodást kötöttek.

1) A 352/2005. számú közjegyzői okiratban korábbi megállapodásaik egységes szerkezetbe foglalt szövegét rögzítették keretbiztosítékok nyújtásáról. Az okirat szerint az alperes a **C.** cégcsoporttal fennálló üzleti kapcsolat keretében a csoport tagjai részére 12.500.000.000 Ft erejéig (limit) különböző hitelműveleteket végzett az egyes tagok részére egyedileg megállapított keretösszegen (Egyedi Hitelkeret) belül, vagy Egyedi Hitelkeret megállapítása nélkül egyedi ügyletek formájában (Egyedi Ügyletek) az egyes tagokkal kötött külön megállapodások alapján. A zálogkötelezettek vállalták, hogy a limitet terhelő megállapodások biztosítékaul a limitösszeg erejéig keretbiztosítéki zálogjogot

alapítanak a bank javára a közjegyzői okiratban megjelölt társaságokban fennálló üzletrészeiken, védjegyen, illetve az óvadékot nyújtók a limitet terhelő megállapodások biztosítékául a bank javára az okiratban megjelölt társaságokban fennálló részvényeik óvadékba adását vállalták.

A 4.2. pont szerint az alperest a jelen szerződés vagy a limitet terhelő megállapodások értelmében megillető jogok gyakorlása során az értékesítésből befolyt összegeket először arra kell felhasználni, hogy kielégítésre kerüljön az alperesnek a limitet terhelő megállapodásokból származó kintlévő követelése, illetve kifizessék az alperes részére a jelen szerződésben kikötött jogok gyakorlása során részére vagy megbízottja, vagy ügynöke részére felmerült összes kárt, illetve szükségszerűen felmerült összes kiadásokat, költségeket és bárminemű díjakat. A limitet terhelő megállapodás volt a **F.** Rt. alperessel kötött 1 milliárd Ft összegű TCF-R-236/2002. számú Multicurrency kölcsönszerződés és a 350 millió Ft összegű MF-06/2002. számú bankszámla hitelszerződés is.

A 6.1. pont szerint a felek megállapodtak abban, hogy a Bank a jelen szerződésben meghatározott biztosítékokat kizárólag abban az esetben érvényesítheti, amennyiben a Bank és a Carnex-csoport tagok, valamint két magánszemély, mint készfizető kezesek között 2005. február 24. napján létrejött „Készfizető kezesi szerződésből” eredő követelését a limitet terhelő megállapodások felmondásától számított 30 napon belül nem tudta teljes mértékben kielégíteni.

2) Ugyanezen a napon 353/2005. szám alatt közjegyzői okiratba foglalták az alperes és a **F.** Rt., valamint más zálogkötelezettek ingatlanokra vonatkozó keretbiztosítéki jelzálogszerződését. A 2. pontban a zálogkötelezettek a limitet terhelő megállapodások biztosítékául, a tagoknak ezen megállapodásokból eredő fizetési kötelezettségeinek biztosítására, a szerződésben felsorolt ingatlanok tekintetében 12.500.000.000 Ft erejéig hozzájárultak az alperes javára egyetemleges keretbiztosítéki jelzálogjog ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéséhez. Az 5. pont szerint az alperes a jelzálog törléséhez hozzájáruló nyilatkozatát akkor adja át a zálogkötelezettek részére, ha a tagok a bankkal szemben fennálló valamennyi fizetési kötelezettségüket maradéktalanul teljesítették.

3) A 2005. február 24-én kelt, 354/2005. számú kezesi szerződésről szóló közjegyzői okirat az alperes és - egyéb kötelezettek mellett - a **C.** Kft. és a **F.** Rt. között jött létre. A „Készfizető kezesi szerződés” tartalmazta az alperesi bank és a Carnex csoport között fennálló üzleti kapcsolatra való utalást, melynek keretében a csoport üzleti tevékenységének előmozdítása végett az alperes a csoport tagjai részére 12.500.000.000 Ft erejéig (limit) különböző hitelműveleteket végzett. A felek rögzítették, hogy a „részletezett üzleti kapcsolatra tekintettel a Bank és a Csoport között határozatlan időtartamú, tartós jogviszony áll fenn”, „a Bank és a Tagok között fennálló Megállapodások tehát a Limit terhére kötött

megállapodásoknak minősülnek és az egyes Megállapodásokban megjelölt Egyedi Hitelkeret, illetve Egyedi Ügylet összege a Limit igénybe vehető összegét csökkenti.”

A (B) pont szerint „A Banknak a Csoporttal szemben fennálló - a Tagok részére a Megállapodások alapján végzett hitelműveletekből származó - pénzügyi kockázatának csökkentése céljából Készfizető kezesek a Limitet terhelő Megállapodások biztosítékául, a Tagoknak ezen Megállapodásokból származó fizetési kötelezettségei biztosítására, a Limit összege erejéig egyetemleges készfizető kezességet vállalnak”.

Az 1. pontban megismételték a készfizető kezesek feltétel nélküli és visszavonhatatlan egyetemleges készfizető kezesség vállalását a Tagoknak a Limitet terhelő Megállapodásokból származó összes fennálló tartozása megfizetéséért, de nem több, mint a Limit összege, azaz 12.500.000.000 Ft erejéig. A **C. Kft.** a csoport valamennyi tagja limitet terhelő megállapodásokból eredő fizetési kötelezettségének teljesítéséért készfizető kezességet vállalt a limit erejéig.

Az 5. pont szerint ez a biztosíték kiegészítő és független minden más biztosítéktól, amely bármikor az alperes birtokában van a csoport tagjainak, a készfizető kezeseknek vagy más harmadik személynek a limitet terhelő megállapodásokban, vagy a megállapodáshoz kapcsolódó bármely biztosítéki szerződésben foglalt kötelezettségeinek egészével vagy részével kapcsolatban. (5.1.) „A jelen szerződésben létrehozott biztosíték folyamatos biztosítékot képez, függetlenül mindenféle számlarendezéstől vagy egyéb ügyektől vagy dolgoktól, és különösen - de nem kizárólag - nem tekinthető megszűntnek a Tagoknak a Megállapodások értelmében meglévő kötelezettségei bármely részleges kifizetése vagy kielégítése által.” (5.2.)

A **F. Rt.** felszámolása 2006. június 20-án megindult, az alperes 2006. június 29-én közölte a **C. Kft.**-vel, hogy a **F. Rt.**-nek vele szemben a TCF-R-236/2002. számú és az MF-06/2002. számú szerződésből összesen 1.029.263.362 Ft tőke és járulékai tartozása áll fenn, s felhívta a Kft-t készfizető kezesi felelőssége alapján az összeg megfizetésére. A **C. Kft.** nem tett eleget a felszólításnak.

Az alperes 2006. július 10-én bejelentette hitelezői igényét a **F. Rt.** felszámolójának, egyebek mellett a TCF-R-236/2002. számú szerződés alapján 866.992.612 Ft, az MF-06/2002 számú szerződés alapján 118.754.249 Ft tőkeösszegben. Hitelezői igénybejelentésében - egyebek mellett - az alperesnek a **C. Kft.**-vel szembeni 6.104.946,53 EUR tőke és 23.443,32 EUR ügyleti kamat, valamint ennek késedelmi kamataira vonatkozó igényét is bejelentette, melyre a 353/2005. számú közjegyzői okiratban foglaltan a **F. Rt.** dologi biztosítékot nyújtott.

Az alperes 2006. július 20-i értéknappal a **C.** Kft. számlájáról leemelt 700.000.000 Ft-ot „**F.** Rt. készfizető kezesség” megjelöléssel. Az alperes a kezes fizetéséről a **F.** Rt. felszámolóját nem tájékoztatta, és a **C.** Kft. sem jelentette be ezt a **F.** Rt. felszámolási eljárásában, hitelezői igénybejelentést nem tett, jogutódkénti nyilvántartásba vételét nem kérte.

2006. szeptember 14-én a **C.** Kft. is felszámolás alá került. Ebben a felszámolási eljárásban az alperes szintén bejelentette hitelezői igényét, melynek egy része a **C.** Kft.-vel kötött finanszírozási szerződésből eredt, másik része pedig a biztosítéki szerződésekből fennálló hitelezői igénye volt. Ezen belül a **F.** Rt.-vel szembeni követelésére hivatkozással 341.796.514 Ft-ot érvényesített.

A **C.** Kft. felszámolóját - annak megkeresésére - az alperes 2007. október 15-én tájékoztatta, hogy a beszedett 700 millió forintot a cégcsoport különböző tagjai tartozásainak a csökkentésére fordította, így a **F.** Rt.-vel szemben fennálló követeléséből 71.049.924 Ft „f” kategóriás (a csődeljárásról, a felszámolási eljárásról és a végelszámolásról szóló 1991. évi IL. törvény (Cstv.) 57.§ (1) bekezdés f) pontja) követelést érvényesített.

A **C.** Kft. felszámolási eljárásában a felszámoló 2008. február 21-én nyilvános pályázat keretében értékesítette a **C.** Kft.-nek a „**F.** Rt. adóssal szembeni 1.221.456.659 Ft követelését, benne foglaltan a készfizető kezesi kötelezettség teljesítése folytán megszerzett 700 millió forint követelést is.” A követelést a felperes szerezte meg, melyről 2008. április 2-án kelt levelében értesítette a **F.** Rt. felszámolóját azzal, hogy mint jogutód kéri a 700 millió Ft összegű követelés Cstv. 57.§ (1) bekezdés b) pontjába való besorolását, és a hitelező személyében történő változás átvezetését a nyilvántartáson. Ezt követően az engedményezővel együttesen is értesítették a **F.** Rt. felszámolóját az engedményezés tényéről, és arról, hogy a követelésből 700 millió Ft és járuléкаи kezességvállalásból származó követelés a felperest illeti meg. A felperes felhívta az alperest is arra, hogy a felszámolónak jelentse be a 700 millió Ft tekintetében a jogutódlást, s a biztosítékokból befolyt összeggel a jogutódlás arányában számoljon el.

Az alperes tájékoztatta a felperest, hogy a 700 millió Ft-os kezesi teljesítést nem kizárólag a **F.** Rt. tartozásaira számolta el, s a **C.** Kft. részére már 2008. január 11-én hozzájáruló nyilatkozatokat adott ahhoz, hogy a készfizető kezesség alapján érvényesíthető Cstv. 57.§ (1) bekezdés f) pontjába tartozó követelést a cégcsoporthoz tartozó cégek felszámolási eljárásában hitelezői igényként érvényesíthesse.

A **F.** Rt. felszámolási eljárásában a felperesnek a 700 millió Ft tekintetében történő jogutódkénti belépéséhez az alperes nem járult hozzá. Miután a **F.** Rt. felszámolója sem vezette át az alperes nevén nyilvántartott teljes hitelezői igényből 700 millió Ft tekintetében a jogutódlást, a felperes kifogást nyújtott be a felszámolóval szemben.

A Heves Megyei Bíróság 2011. május 17-én kelt 3.Fpkh.10-10-000003/22. számú végzésével a kifogást elutasította. A végzés indokolása szerint, mivel az alperes nem járult hozzá, hogy a felperes az alperes jogutódként belépjen a felszámolási eljárásba, a kérelmező a hitelezői igényét önálló igénybejelentéssel érvényesíthette volna, melynek elbírálásakor figyelemmel kell lenni az egyéves igénybejelentési határidőre. Miután azonban ennek elbírálása nem tartozott a kifogás alapján indult eljárás keretei közé, a bíróság a hitelezői igénybejelentéssel kapcsolatos körülmények vizsgálatát mellőzte.

A felperes 2009. február 3-án előterjesztett keresetében az alperest

- elsődlegesen kártérítés (Ptk.276.§ (1) bekezdés, 318.§ (1) bekezdés, 339.§ (1) bekezdés),
- másodlagosan jogalap nélküli gazdagodás (Ptk.361.§ (1) bekezdés) jogcímén

700.000.000 Ft és ennek 2006. július 20-tól a kifizetésig járó Ptk. 301/A. § (2) bekezdés szerinti késedelmi kamata, valamint perköltség megfizetésére kérte kötelezni.

Keresetét azzal indokolta, hogy a **F.** Rt. felszámolási eljárásában a kezesi helytállás folytán keletkezett 700.000.000 Ft megtérítési igény megszerzését követően az összeg tekintetében az alperes jogutódként kívánt az eljárásban részt venni, azonban az alperes ehhez nem járult hozzá. Az alperes a biztosítéki szerződések alapján a **C.** cégcsoport tagjai vagyonából jelentős összegeket hajtott be, mely biztosítékoknak a kezesi kötelezettség teljesítését követően részben a felperes jogelődje, a **C.** Kft. volt a jogosultja. Sem a jogelődje, sem a felperes nem kapott kielégítést a törvény erejénél fogva rá átszállt biztosítékokból.

A kezes teljesítése során a kezesre nem csak a követelés száll át, hanem a követelés fedezetéül szolgáló biztosítékok is, a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogok és a végrehajtási jog. Az alperes jogsértően járt el akkor, amikor a zálogjoggal terhelt ingatlanokról a hozzájárulása nélkül törölte a zálogjogokat, illetve a biztosítéki ingatlanok értékesítéséből befolyó bevételekkel, mint részbeni jogosult felé nem számolt el, s a biztosítékokról anélkül mondott le, hogy ehhez a felperes jogelődje, vagy a felperes hozzájárult volna. Előadta, hogy a kezesek a készfizető kezességet 12.500.000.000 Ft keretösszeg erejéig, azonban konkrét ügyletek vonatkozásában vállalták. Az alperes a **C.** Kft. készfizető kezessel szemben is a **F.** Rt. egyenes adóssal megkötött konkrét ügyletből fakadó igényét érvényesítette.

A kezesség meghatározott alapügylethez tapadó járulékos jellegű jogi biztosíték, nem lehet az alapügylettől függetlenül, különböző alapügyleteket összevontan kezelve, a hozzájuk tapadó kezességeket is összevontan és egymáshoz kapcsolódva kezelni. Álláspontja szerint a lehívott összeget csak a **F.** Rt. tartozására számolhatta el az alperes.

Állította, hogy a kezesség lehívásával a **C.** Kft. az alperes törvényes jogutódjává vált az összeg erejéig, ezért nem kellett a felszámolási eljárásban bejelentenie a követelést, hanem a hitelezői nyilvántartáson a jogutódlás átvezetését kellett kérnie, mivel nem egy új követeléssel rendelkezett. Az alperesnek a felperes jogelődjével együtt kellett volna működnie a Ptk.276.§-a, valamint az általános együttműködésre és jóhiszeműsége vonatkozó szabályok alapján. Az alperesnek értesítenie kellett volna az egyenes adóst és a biztosítéki kötelezetteket a követelés és a biztosítékok részbeni átszállásáról. Az alperes a kezesi teljesítés óta akadályozta a követelés érvényesítését. Hangsúlyozta, hogy az alperest felróható és jogsértő magatartása alapján önálló kártérítési felelőssége okán perli.

A jogalap nélküli gazdagodás körében keresetét arra alapította, hogy az alperes javára a többi biztosítékból a kezesi teljesítést követően a keresetében megjelölt összeg megtérült.

Az alperes kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását. Hivatkozott a Keretbiztosítéki megállapodás 4.2. pontjában foglalt kielégítési elsőbbségére, mely szerint a biztosítékokból befolyó összegeket először arra kell felhasználni, hogy kielégítésre kerüljön a saját, a limitet terhelő megállapodásokból származó kintlévő követelése. A többi biztosítékot nyújtó részére azokat az összegeket kell megfizetni, amely a kötelezettségek végleges és teljes rendezése után megmarad. Hivatkozott a kezesi tartozás egyetemlegességére. A szerződés megkötésekor a bank az adósok egymásközi kapcsolatára volt tekintettel, s nem független cégeknek, hanem egy cégcsoportnak nyújtott hitelt. A Ptk. 337.§ (1) bekezdése szerint egyetemleges kötelezettség esetén minden kötelezett az egész szolgáltatással tartozik, és nem lehet a jogügyleteket egymástól különválasztva kezelni. Állította, a felek szerződési akaratából sem lehet arra következtetni, hogy a 12.500.000.000 Ft-ra elvállalt egyetemleges kezesség részbeni kielégítésével a kezesekre szállna át a követelés biztosítéka. A Ptk. 276.§ (1) bekezdése alkalmazásának ugyanis az a feltétele, hogy a kezes a jogosultat kielégítse. Ez nem történt meg teljes egészében, a jogviszonyból eredően milliárdos nagyságrendű követelése maradt kielégítetlenül, ami kizár a kezesi részteljesítésből eredő bármilyen megtérítési igényt.

Utalt arra, hogy ha a részmegtérülésből a felperest esetleg érte is kár, azt maga okozta azzal, hogy a hitelezői igényét a **F.** Rt. felszámolási eljárásban nem jelentette be. Miután a jogelődje, a **C.** Kft. sem jelentett be hitelezői igényt, így a felperes sem

tekinthető hitelezőnek, és a jogutódlást is jogszerűen vitatta a felszámolási eljárás során. Ezért jogellenes magatartást nem valósított meg, azzal összefüggésben a felperesnek nem keletkezhetett kára.

Hivatkozott arra is, hogy a keretbiztosítéki szerződés (352/2005) 4.2. pontja és a kezesi szerződés (354/2005) 5.1. pontja összevetéséből megállapítható, a keretbiztosítéki szerződést a kezesi szerződés kiegészíti, annak részét képezi, ezért a keretbiztosítéki szerződés valamennyi rendelkezése - kivéve, ha a kiegészítésben másként állapodtak meg - alkalmazandó a kezesi szerződés tekintetében is, így alkalmazandó a 4.2. pont is. Ekként a kezesek a kielégítési elsőbbség alperes részére történt biztosításával lemondtak a hitel teljes megfizetéséig arról, hogy hitelezőként felleljenek a többiekkel szemben.

A 2009. február 3-án érkezett kereset alapján indult 32.G.40.187/2009. számú eljárásban a Fővárosi Bíróság Gazdasági Kollégiumának vezetője 2011. G.Koll.X.B.60/2. szám alatt, 2011. július 28-án, elrendelte az ügy soron kívüli intézését a Pp.386/B.§-a alapján, melyről a feleket is értesítették. Ez az ügy utóbb szünetelt, majd az újrainduló G.40.163/2012 számú ügyben 2012. március 5-én, és 2012. május 7-én ismét elrendelték a soron kívüli ügyintézését.

A felperes 2012. február 20-án benyújtott beadványában kérte először az alperes kárfelelőssége, a kártérítés jogalapja tekintetében közbenső ítélet meghozatalát, majd ezt a kérelmét megismételte a 2012. május 29-én tartott tárgyaláson, melyen a bíróság ítéletet hozott.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította és kötelezte a felperest perköltség fizetésére. Úgy ítélte meg, miután a felperes jogelődje a hitelezői igényt nem jelentette be a **F.** Rt. felszámolási eljárásában, a kezesi teljesítéssel megszerzett követelés 2007. július 25-én megszűnt, elenyészett.

A felperes kártérítésre irányuló igényét azért nem találta alaposnak, mert - álláspontja szerint - az alperesnek az a magatartása, hogy nem jelentette be a **F.** Rt. felszámolójához a kezes teljesítését, nem érintette a felperes jogelődjének a helyzetét, ugyanis a hitelezői jogokat csak személyesen lehet gyakorolni.

A nem létező követelés miatt tárgytalanná vált annak vizsgálata, hogy az alperesnek a szerződés alapján volt-e elsőbbségi kielégítési joga, s értelmezhetetlenné vált a kártérítés vizsgálata. Az elsődleges keresetet ezért jogalap hiányában utasította el.

A jogalap nélküli gazdagodás tárgyában kifejtette, hogy a kereset idő előtti, mert a hitelügylettel érintett cégcsoporti tagok közül a **F.** Rt. felszámolási eljárása még nem fejeződött be. Így nem

állapítható meg, hogy a cégcsoport hitelügyletéből az alperesnek ténylegesen mekkora megtérülése származott.

A felperes fellebbezése és az alperes csatlakozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének a perköltséget megállapító rendelkezését megváltoztatta, és kötelezte a másodfokú perköltség viselésére a felperest. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítélet indokolásában – utalva az 1/2010.(VII.30.) PJE jogegységi határozatban foglaltakra – kifejtette, hogy az az engedményes, aki olyan, a főkötelezett helyett teljesített készfizető kezes engedményezőtől szerzett követelést, aki a kezesi teljesítése folytán megszerzett követelésére nézve a főkötelezett felszámolási eljárásában hitelezői igénybejelentést nem tett, a követelés új jogosultjaként, vagy a már nyilvántartott hitelező jogutódjaként nyilvántartásba vételét nem kérte, joghatályosan megszerezhető követelés hiányában megalapozottan maga sem kérhette a követelés újabb jogosultjaként a hitelezőkénti nyilvántartásba vételét, a korábbi jogosult által már bejelentett hitelezői követelés, illetőleg annak egy része rá történő átvezetését.

Helytállónak találta a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság azon megállapítását, hogy a **C. Kft.** a **F. Rt.** helyett teljesített 700 millió Ft-ot az alperesnek. Helyesnek találta az elsőfokú bíróság álláspontját abban a tekintetben is, hogy a **C. Kft.** a kezesi kötelezettsége teljesítésével megszerezte a 700 millió Ft követelést, a biztosítékok arányos részével együtt. Egyetértett azzal is, hogy a követelés tényleges megszerzéséhez – figyelemmel a **F. Rt.**-nek a **C. Kft.** által történt teljesítést megelőzően bekövetkezett felszámolás alá kerülésére – szükséges volt a megszerzett 700 millió Ft-ra nézve a hitelezői igénybejelentés. Tévesnek találta azonban az elsőfokú bíróság álláspontját annyiban, hogy ezt új igénybejelentésként, nyilvántartásba vételi díj megfizetésével kellett volna megtennie a **C. Kft.**-nek, s ennek hiányában a felperes nem létező követelést szerzett meg. Álláspontja szerint ahhoz, hogy a **C. Kft.** a követelés új jogosultjává váljon, elengedhetetlenül szükséges lett volna a jogutódkénti nyilvántartásba vétele, azonban a **C. Kft.** nem tett igénybejelentést, az alperes jogutódjaként magát nem kérte nyilvántartásba venni. Ebből az okból a felperes nem szerezte meg a **C. Kft.** készfizető kezesi kötelezettsége teljesítése folytán rá átszállt 700 millió Ft követelést, illetőleg nem létező követelést vásárolt meg.

Helytállónak találta a felperesnek azt az álláspontját, hogy nem minősült új hitelezőnek, ezért nem kellett új hitelezői igénybejelentést tennie. Kifejtette azonban, hogy a felperes jogelődje sem kérte hitelezőkénti nyilvántartásba vételét. Nem szerezhető meg joghatályosan felszámolás alatt álló főkötelezett társasággal szembeni követelés olyan, a főkötelezett helyett a

jogosultnak teljesítő készfizető kezestől, amely a teljesítés folytán rá átszállt követelés vonatkozásában a főkötelezett felszámolási eljárásában nem vált nyilvántartásba vett hitelezővé. Az elsődleges kereset tekintetében tehát osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, mely szerint az adott tényállás mellett nem volt megállapítható olyan jogellenes alperesi magatartás, amely a felperes kárát okozta volna. A másodlagos kereset vonatkozásában kifejtette, miután a **C.** Kft. nem szerezte meg a **F.** Rt-vel szembeni követelést, ebből az is következik, hogy követelés hiányában annak biztosítékai sem szállhattak át rá az engedményezéssel. Az alperes emiatt nem is gazdagodhatott a terhére, a kereset tehát érdemben megalapozatlan.

A felperes által hivatkozott Pp.386/H.§-ba ütköző eljárási szabálysértésre vonatkozóan kifejtette, nem vitásan a felperes kétszer is kérte a kártérítés jogalapja tekintetében közbenső ítélet hozatalát és kérelme elutasításáról az elsőfokú bíróság nem hozott alakszerű, fellebbezhető végzést. Ez az eljárási szabálysértés azonban az ügy érdemére nem hatott ki, figyelemmel arra, hogy a második kérelem előterjesztésekor a bíróság meghozta a keresetet elutasító határozatot.

A felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet a jogerős ítélettel szemben, kérve elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és a keresetének megfelelő ítélet meghozatalát, valamint az alperes perköltség megfizetésére való kötelezését.

Másodlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és közbenső ítélettel annak megállapítását, hogy a felperesi kereset jogalapja a kártérítés, illetve vagylagosan a jogalap nélküli gazdagodás jogcímén fennáll (az alperes kártérítési felelőssége fennáll), a követelés összecszerűségének vizsgálata vonatkozásában pedig az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására, valamint az alperes perköltség fizetésére kötelezését.

Harmadlagosan kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú, illetve a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására, valamint az alperes perköltség fizetésére kötelezését.

Felülvizsgálati kérelmének indokolásában részletesen kifejtette, hogy a Pp.386/H.§ (1)-(2) bekezdése szerint a bíróságnak a közbenső ítélet meghozatalára irányuló indítványt követően határoznia kellett volna az abban előterjesztett kérelemről. Nemcsak nem hozott döntést az elsőfokú bíróság a kérelemről, de a határozathozatallal kapcsolatos határidőt sem tartotta be. Ezzel a bíróság megfosztotta a felperest egy jogorvoslati lehetőségtől. Hivatkozott arra, hogy a másodfokú bíróság álláspontjának elfogadása esetén feleslegessé válnának a Pp. erre vonatkozó rendelkezései.

E körben a másodfokú bíróság nem is indokolta meg az ítéletét, ezért ezzel megsértette a Pp.221.§ (1) bekezdését.

Jogsabálysértőnek állította a jogerős ítéletet érdemben azért, mert a kezesi felelősség teljesítése folytán a **C.** Kft-re átszállt, a **F.** Rt. felszámolási eljárásába be nem jelentett követelés tekintetében azt állapította meg, hogy hitelezői igénybejelentés hiányában a **C.** Kft. a követeléssel nem rendelkezhetett, azt nem engedményezhette. Álláspontja szerint a másodfokú ítéletből nem állapítható meg, hogy az Ítélet tábla a **C.** kft. részéről a jogutódlás bejelentésének hiányát, vagy annak az 1 éves jogvesztő határidőn belül történő elmulasztását tekinti olyan oknak, amely alapján a követelés elenyészett volna.

Hivatkozott a Ptk. 276.§-ára, 328.§ (1) bekezdésére, 329.§ (1) bekezdésére és 331.§-ára, valamint eseti döntésekre, így a Kúria Gfv.X.30.248/2011/4. számú végzésében kifejtett álláspontra, mely szerint a követelés jogutódjának nem kell eleget tennie a hitelezői minőség eléréséhez szükséges, Cstv-ben előírt feltételeknek. Kiemelte, hogy törvényi engedményezés esetén a követelés átszállásának és a kötelezettel szembeni joghatás beállításának időpontját maga a jogszabály határozza meg, ebből következően a kezesi teljesítéssel a követelés önmagától a **C.** Kft-re átszállt. Miután az alperes a hitelezői igényt már bejelentette, s követelése nyilvántartásba vételre került, a **C.** Kft-re átszállt követelést a felszámoló már a jogvesztő határidőn belül nyilvántartásba vette. Az engedményes jogutódja a felszámolás lezárásáig bármikor bejelentheti a jogutódlást, ezért a **C.** Kft. nem késett és nem is késhetett el a jogutódlás bejelentésével, ezáltal létező követeléssel rendelkezett.

Az alperes az eljárás során félretájékoztatta a **C.** Kft-t a lehívott összeg főkötelezettje tekintetében, majd a **F.** Rt. felszámolási eljárásában nem járult hozzá a jogutódláshoz. A felperest tehát csak az gátolta meg a felszámolási eljárásban való részvételben, hogy az alperes - jogával visszaélve - elutasította a jogutódlást, s ezzel jogsértést követett el. Az alperes megsértette a Ptk. 5. § (1) bekezdését, mely szintén kártérítési jogalap lehet.

A jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatban kifejtette, hogy a kezesre a biztosítékok átszállnak akkor is, ha azok nem kerülnek átjegyzésre a teljesítő kezes nevére. A jogvesztő határidő eltelte egyébként sem jelenti azt, hogy a követelés megszűnik, csupán azt eredményezi, hogy a követelés bírósági úton nem érvényesíthető. Még egy ilyen helyzetben sem „nem létező”, hanem legfeljebb bírói úton nem érvényesíthető követelést vásárolhatott volna a felperes a **C.** Kft-től, amely ettől függetlenül még létező követelés. A bírósági úton nem érvényesíthetőség - mivel a követelés létező - nem mentesítené az alperest azon kötelezettsége alól, hogy számoljon el a felperessel a biztosítékok után kapott összegekkel.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását és a felülvizsgálati eljárási költségben való marasztalását.

A felülvizsgálati kérelemben állított eljárási szabálysértésekkel kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy a kiemelt perek közbenső ítélet meghozatalára vonatkozó szabálya a hatékonyságot szolgálja. Ha jogszabálysértően nem is hozott határozatot - közbenső ítéletet - az elsőfokú bíróság, miután azt követően ítélettel döntött, mulasztása nem vált sem a hatékonyság, sem a gyorsaság rovására. A felperes hivatkozása ezért a Pp.275.§ (3) bekezdése értelmében alaptalan.

A felülvizsgálati kérelem érdemével kapcsolatban előadta, hogy a Kúria hivatkozott határozata eltérő tényállás alapján született. A **C.** Kft. úgy ruházta át a követelést a felperesre, hogy tudott arról, az alperes csak 71 millió Ft-ot számolt el a **F.** Rt. ügyében, mégis 700 millió Ft-ot értékesített a **F.** Rt-vel szemben fennálló kezességből eredő követelésként. Kiemelte, hogy a kezes teljesítése esetén a követelés átszállása olyan járulékos következmény, amely nem minden esetben jár együtt az igény érvényesítésével. Különbséget kell tenni a kezesi teljesítés és az engedményezés között, mert az engedményezés célja a követelés más által történő érvényesítése, míg a kezes teljesítésének célja a jogosult kielégítése.

Az alperes az egyetemleges kezesi tartozásra és az abból adódó, a kezesi teljesítéstől függetlenül még fennálló milliárdos nagyságrendű, és kielégítetlenül maradó nagy összegű hátralékra tekintettel nem jelentette be a **F.** Rt. felszámolójának a követelés csökkenését.

A jogutódlás megállapításához azért nem járult hozzá a felszámolási eljárásban, mert a készfizető kezes nem elégítette ki a hitelező teljes követelését. Nem minősül visszaélésszerű magatartásnak az, hogy a hitelező nem kívánt a felperes számára a saját kielégítési elsőbbségét megelőző jogosultságot biztosítani. Az alperes vitatta, hogy a követelés az egyetemleges tartozás folytán átszállt volna a felperesi jogelődre.

A hitelező igénybejelentésre megállapított jogvesztő határidő kapcsán kifejtette, hogy annak elmulasztása jelen esetben a követelés megszűnésére vezetett.

A Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján.

Elsődlegesen a felülvizsgálati kérelemben állított eljárásjogi jogszabálysértés kérdésében kellett állást foglalnia.

A második közbenső ítélet meghozatalára irányuló kérelem tekintetében a felperes tévesen hivatkozott jogszabálysértésre, hiszen a Pp.386/H.§ (1) bekezdésében írtak csak akkor alkalmazandóak kötelezően, ha a Pp.213.§ (2) illetve (3) bekezdése szerinti feltételek fennállnak. Miután a Pp.213.§ (2) bekezdésében írt halasztásra nem került sor, ezért az elsőfokú bíróságnak nem is kellett a közbenső ítéletre irányuló kérelem tárgyában határozatot hozni.

Nem vitásan az elsőként benyújtott ilyen kérelem tekintetében nem került sor határozat hozatalára a kérelem benyújtását követően 2012. április 3-án tartott tárgyaláson, és ez valóban eljárási jogszabálysértést valósított meg.

A Kúria azonban egyetért a másodfokú bírósággal abban, hogy jelen esetben a bíróságnak a kérelem előterjesztését követően gyorsan meghozott ítélete (2012. május 29.) a felek tekintetében nem okozta az eljárás további elhúzódását. Az eljárási szabálysértés pedig az ügy érdemi elbírálására nem hatott ki [Pp.275.§ (3) bekezdés], így erre az eljárási jogszabálysértésre alapítva a felperes alaptalanul kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését.

A felülvizsgálati kérelmet a felperes érdemben arra alapította, hogy a készfizető kezesi kötelezettség teljesítése következtében a kezes a jogosult helyébe lép. Ez a felszámolási eljárásban már bejelentett hitelezői igény tekintetében azt jelenti, hogy a készfizető kezes a hitelező jogutódja lesz teljes egészében, vagy részben. Tévesnek állította ezért a jogerős ítéletben kifejtett azt az álláspontot, mely szerint a kezes a be nem jelentett igényét nem engedményezheti.

A Kúria álláspontja szerint a jogerős ítéletben hivatkozott 1/2010. (VII.30.) PJE jogegységi határozat helyes értelmezése szerint a jogosultnak két lehetősége van a főkötelezett felszámolásának megindulása után, ha a követelését készfizető kezességgel is biztosította: közvetlenül lép fel, behajthatja az igényét a készfizető kezestől, még a főkötelezettel szembeni igénybejelentésre megállapított 40 napos (illetve a korábban 1 éves, jelenleg 180 napos jogvesztő) határidőn belül. Ebben az esetben a készfizető kezességgel biztosított - a készfizető kezestől behajtott - követelés tekintetében nem kell hitelezői igénybejelentést tennie a főkötelezett ellen indult felszámolási eljárásban. A másik lehetősége az, hogy bejelenti a hitelezői igényét az egyenes adós felszámolási eljárásában az arra meghatározott határidőben, és ebben az esetben gyakorlatilag az elévülési határidőn belül fellelphet a készfizető kezessel szemben is.

Ha a jogosult a teljes - készfizető kezességgel is biztosított - hitelezői igényét bejelentette a főkötelezett felszámolási eljárásában, a készfizető kezes és a jogosult (hitelező) jogviszonyában már nincs jelentősége a Cstv.-ben előírt hitelezői igénybejelentési határidőnek. Amennyiben a készfizető kezes szerződésszerűen teljesíti a jogosult igényét, a Ptk. 276.§ (1) bekezdése alapján, a jogosult törvényi engedményesévé, jogutódjává válik. Megtérítési igényét - mellyel a jogosult helyébe lép a hitelezői nyilvántartásban - a készfizető kezes a felszámolási eljárás befejezéséig bármikor érvényesítheti. Ha ugyanis a jogosult (hitelező) kielégítést kapott a felszámolási eljárás során, mely a kötelezettségét már teljesített készfizető kezest illetve volna

meg, megtérítési igénye alapján a készfizető kezes ezt az igényét az elévülési határidőn belül érvényesítheti a jogosulttal szemben. A készfizető kezes részéről a főkötelezett felszámolási eljárásába határidőben történő hitelezői igénybejelentésnek csak akkor lenne jelentősége, ha az alperes (jogosult) egyedül a készfizető kezessel szemben lépett volna fel. Ha ugyanis a jogosult sem tett volna hitelezői igénybejelentést a **F.** Rt. kötelezett felszámolási eljárásában az igénybejelentési határidőn belül, akkor a készfizető kezes valóban elveszítette volna a megtérítési igényét a főkötelezettel szemben. (Megjegyzi a Kúria, hogy tévesen értelmezte a felperes a jogvesztő határidő fogalmát. Ennek a lejártá ugyanis nem a bíróság előtt nem érvényesíthető követeléssé változtatja a be nem jelentett hitelezői követelést, hanem a követelést megszünteti, melyhez kapcsolódó biztosítékok is megszűnnek.)

Mindezek alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a perbeli esetben - amikor a jogosult a főkötelezett felszámolási eljárásában határidőben bejelentette hitelezői igényét, majd a készfizető kezestől (részben) kielégítésben részesült - a felek közötti szerződéses jogviszonyra is tekintettel, a készfizető kezesnek keletkezett-e olyan joga, mellyel az általa kifizetett összeg tekintetében az alperes helyébe léphetett az egyenes adós **F.** Rt. elleni felszámolási eljárásban, s ennek megakadályozásával az alperes kárt okozott-e a felperesnek.

Nem vitásan, a Ptk. 276.§ (1) bekezdése szerint amennyiben a kezes a jogosultat kielégíti, a követelés az azt biztosító és a kezességvállalást megelőzően keletkezett jogokkal, valamint a végrehajtási joggal együtt reá száll.

A szerződési szabadság elve nemcsak a szerződéskötési szabadságban és a típuszabadságban, hanem abban is kifejezésre jut, hogy a szerződésekre vonatkozó szabályok szerződést pótló, diszpozitív jellegűek. A felek tehát ezektől a szabályoktól eltérhetnek, és olyan kérdésekben is megállapodhatnak, amelyek a törvényben nincsenek szabályozva. A szerződésre vonatkozó szabályok ezért általában csak akkor alkalmazhatóak, ha a felek eltérően nem állapodtak meg. [Ptk.200.§ (1) bekezdés] A diszpozitivitást megállapító általános szabály alól csak jogszabály tehet kivételt.

A perbeli esetben a felek által 2005. február 24-én kötött, közjegyzői okiratba foglalt szerződések rendszeréből egyértelműen megállapítható, hogy nem egyes szerződések biztosítására vonatkozóan állapodtak meg a felek, és a készfizető kezesek nem egyes szerződések teljesítéséért vállaltak fizetési kötelezettséget, hanem a **C.** cégcsoport teljes tartozásállományának a megfizetéséért, a limit erejéig. A 354/2005. számú szerződés egyértelműen tartalmazza, hogy „a Banknak a Csoporttal szemben fennálló - a Tagok részére a Megállapodások alapján végzett

hitelműveletekből származó - pénzügyi kockázatának csökkentése céljából Készfizető kezesek a Limitet terhelő Megállapodások biztosítékául, a Tagoknak ezen Megállapodásokból származó fizetési kötelezettségei biztosítására a Limit összege erejéig egyetemleges készfizető kezességet vállalnak" (B). Ezt megismételték az 1. pontban is, melyben az összes - limit erejéig fennálló - tartozás (41. számú beadvány melléklete) megfizetéséért vállalt a felperes jogelődje készfizető kezességet.

A Kúria álláspontja szerint a kezességre vonatkozó szabályok diszpozitív szabályok, s ennek alapján a felek a szerződéses megállapodás-rendszerükkel egy olyan helyzetet alakítottak ki, hogy az alperesnek a limitösszeg keretén belül a teljes követelése megtérülésének erejéig valamennyi egyéb, a szerződéses rendszerben résztvevő fél által esetlegesen érvényesíthető követeléshez képest kielégítési elsőbbséget biztosítottak.

A felperes jogelődje, a **C.** Kft. vállalta, hogy amíg az alperes a limitösszeg erejéig kielégítéshez nem jut, addig az alperes élvez kielégítési elsőbbséget a biztosítékokból való igényérvényesítés során. A megtérítési igény a felperes jogelődjét - és így a felperest - a létrejött megállapodások alapján csak akkor illeti meg, ha az alperes a cégcsoporttal kötött megállapodások alapján a limit összeg erejéig kielégítéshez jutott a biztosítéki vagyontárgyakból.

A **C.** Kft. tehát nem vitásan, a Ptk. 276.§ (1) bekezdése alapján a készfizető kezesi kötelezettsége teljesítésével megszerezte a 700 millió Ft követelés egyenes adóssal szembeni megtérítésének jogát. Az alperes hitelezővel kötött szerződés-rendszer alapján azonban az alperes a kielégítések során mindaddig elsőbbséget élvez a **C.** Kft.-vel, illetve jogutódjával szemben, míg a jogosult alperes a cégcsoporttal szembeni teljes követelése, vagy az egyenes adósoktól, vagy a biztosítékokból, illetve a kezesektől nem térül meg. A **C.** Kft. - illetve jogutódja, a felperes - csak akkor lenne jogosult a **F.** Rt. felszámolási eljárásban kielégítésre annak vagyonából, ha az alperes **F.** Rt. elleni valamennyi követelése 100 %-ban kielégítésre kerülne.

Mindezen indokok alapján a Kúria egyetértett a jogerős bírósági döntéssel, mely szerint a felperes kártérítési keresete nem alapos. Az alperes nem járt el jogellenesen akkor, amikor megakadályozta a felperes felszámolási eljárásba való belépését, és kezesi megtérítési igényének az érvényesítését, mert erre a felek közötti szerződések alapján joga volt.

A jogalap nélküli gazdagodás tekintetében a Kúria osztja a bíróság álláspontját az idő előttiség tekintetében. A felperes ugyanis csak akkor igényelhetné a jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozással az

alperes elszámolását és fizetését, ha az alperes a limit összegét meghaladóan jutna kielégítéshez.

A Kúria a fent kifejtettek szerint a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, csak annak indokolását változtatta meg.

A felperes felülvizsgálati kérelme alaptalan volt, ezért a Pp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárással kapcsolatban felmerült költségét, amely az alperes jogi képviselétével felmerült ügyvédi munkadíjból áll. Az ügyvédi munkadíj összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.)IM. rendelet 3.§ (2) bekezdésének c) pontja, (5)-(6) bekezdése, és a 4/A.§ (1) bekezdése alapján állapította meg, a kifejtett jogi képviselői tevékenységgel arányosan.

Budapest, 2013. szeptember 10.

. Török Judit sk. a tanács elnöke, Dr. Csőke Andrea sk. előadó bíró, Dr. Pethőné dr. Kovács Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelélül: